

Asia: VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Datahallinta-asetuksen tarkastelu on kattava ja asiaa on tarkasteltu eri näkökulmista sekä soveltamisaloista ja selvitysluonnoksen sisällön osalta on tehty selkeät rajaukset.

Datanhallinta-asetus on asiana monitahoinen ja sen myötä myös osittain monimutkainen. Selvitysluonnoksessa viitataan laajasti jo olemassa oleviin lakeihin ja asetuksiin. Tämän osalta asian laajemman hahmottamisen vuoksi ehdotamme jäsennellyn tiivistelmän tekemistä asetuksen ja selvityksen osalta.

Datanhallinta-asetuksen soveltamisen osalta nämä asiat konkretisoituvat käytännön tekemisen kautta, kun asetuksen vaikutuksia joudutaan tarkastelemaan eri käyttötapauksissa datan luovuttamisen näkökulmasta.

Näkemyksemme mukaan kunnille on soveltamisen tueksi tarpeen tuottaa ohjeistusta, joka tukee kokonaisuuden käsittelyä kuntanäkökulmasta. Kunnan viranomaistoiminnan luonne, tehtäväkentän moninaisuus sekä kuntien keskenään hyvin erisuuruisten resurssien vuoksi toivomme lisää selvennystä ja ohjausta kansallisella tasolla.

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nykytilan arvioinnit ovat mielestämme pohdittu kattavasti selvitysluonnoksessa.

Mitä tulee tietovarantojen tunnistamiseen ja kuvaamisen, voi niiden kuvaaminen takautuvasti olla haastavaa ja siten vaikuttaa kuntien mahdollisuuksiin datan saataville asettamisen osalta.

Tiedonhallintalain, GDPR:n, julkisuuslain ja datahallinta-asetuksen soveltaminen ristiin tuo jatkossa lisähaasteita arvioimiseen ja tiedonhallinnan järjestämiseen. Tämä koskettaa kunnissa useaa toimijaa, joiden pitää ymmärtää näiden lakien ja asetusten merkitys, keskinäinen riippuvuus sekä soveltaminen. Monimutkaisuus ja tulkinnanvaraisuus aiheuttaa merkittävän riskin datan jakamisen edistämiseksi siltä osin, ettei varovaisuusperiaatteen seurauksena päädytä turhaan rajaamaan tai kokonaan rajoittamaan datan jakamista virheiden pelossa.

Jotta asetuksella saavutetaan hyötyjä, eikä poisteta tietoaineistoja jaosta, tulisi kuntakentälle suunnitella ja toteuttaa selkeä ja konkreettinen ohjeistus asetuksen toteuttamiseksi.

Vapaamuotoiset huomiot selvityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Selvityksen osalta toteamme, että sen tulkitsemisen edellyttää paljon taustatietoa. Materiaali ei rajaudu ainoastaan datanhallinta-asetuksen ja selvitysluonnoksen tuntemukseen vaan myös mm. avoimen datan asetuksen osalta on tarpeen tuntee sisältö.

Tavoite datan avaamisesta, jakamisesta, tietoturvasta ja jakamisen käytännöistä selvityksessä on selkeä. Toisaalta selvityksessä on myös todettu, että sääntely ja tiedonhallintaan liittyvä lainsäädäntö on jo ennestään monimutkaista.

Selvitys jättää avoimeksi seuraavat asiat, joita tulisi jatkovalmistelussa täsmentää:

- Selvityksestä ei ilmene se, miten kansalliset ratkaisut tukevat mm. kuntia em. asioiden edistämässä. Jäädäänkö odottamaan, mitä kansallisesti tarkoittaa se tuki, mikä selvityksessä on määritelty?
- Tarvitaan suunnitelma käytännön toteuttamiseen sen osalta, miten asetuksen täytäntöönpanoa lähdetään edistämään?

- Selvityksessä on tarpeen ottaa vielä erikseen huomioon teknisiä menettelyjä sen osalta mitä anonymisointi ja pseudonymisointi vaativat organisaatiolta siitä huolimatta, että selvityksessä on mainittu: ” Periaatepäätöksen mukaan tiedon hyödyntämisen ja avaamisen käytännön tueksi tarjotaan keskitetysti avoimia teknologisia alustoja, kehitysympäristöjä ja työkaluja ja se, että luodaan edellytykset tiedon anonymisointiin ja pseudonymisointiin palveluna.” Tämä kuitenkin tulee vaatimaan resursointia kuntien päässä.

- Datan uudelleenkäytön ehdoissa on mainittu, että datan suojattu luonne säilytetään. Millä se pystytään varmistamaan, onko tekniset valmiudet sillä tasolla, että tästä pystytään varmistumaan ja kuinka tätä pystytään tukemaan? Jäädäänkö kunnissa odottamaan, mitä kansallisesti tarkoittaa se tuki, mikä selvityksessä on määritelty?

- Selvitysluonnoksessa on nostettu esiin toimivaltaisen elimen tuki ja rooli. Mitä se käytännössä tulee tarkoittamaan asetuksen täytäntöönpanon eri vaiheissa? Vasta tämän tarkentumisen jälkeen on paremmat edellytykset arvioida tarkemmin, miten asetus tulee vaikuttamaan kunnan toimintaan.

Nämä asiat huomioiden on kansallisesti tunnistettavissa tarve sille, että jollain taholla on kattava kokonaiskuva siitä, mitä kuntien tulisi tämän asetuksen täytäntöönpanon osalta huomioida.

Hämäläinen Harri
Tampereen kaupunki